

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ

POLSKIEJ

Dnia 08 marca 2013 roku

Sąd Rejonowy w Złotorzy I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący : SSR Piotr Krawczuk

Protokolant : st. sekr. sąd. Bożena Zielińska

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2013 roku w Złotorzy

na rozprawie spraw

z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

I. oddała powództwa;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. w pozwach skierowanych przeciwko Powiatowi (...) domagała się zapłaty kwoty 55.014,19 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 23 października 2009 r. i kwoty 20.471,60 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 15 stycznia 2010 r. z kosztami procesu, ostatecznie według złożonego na rozprawie spisu kosztów w wysokości 10.656,16 zł.

Wywodziła, że w dniu 01 października 2008 r. strony zawarły w trybie ustawy prawo zamówień publicznych umowę o roboty budowlane Nr (...). Strona powodowa, która była wykonawcą przerwała prace przewidziane umową na okres od stycznia do grudnia 2009 r. z uwagi na brak środków finansowych po stronie pozwanego jako zamawiającego. Działanie strony powodowej było zgodne z zapisami zawartej umowy, albowiem wymagała ona każdorazowo potwierdzenia przez pozwanego wysokości środków na dalszą realizację inwestycji. Pozwany w 2009 r. nie posiadał wystarczających środków na kontynuowanie inwestycji i rozpoczęcie jej kolejnego etapu, a strona powodowa ponosiła wysokie koszty dozoru obiektu, mimo że roboty budowlane nie były przez nią wykonywane. Mając na uwadze, że pozwany jeszcze w trakcie postępowania przetargowego przed zawarciem umowy oświadczył w odpowiedzi na zapytanie jednego z uczestników postępowania przetargowego, że „w przypadku wstrzymania robót przewidzianych w II etapie przez zamawiającego, to on będzie pokrywał koszty dozoru”, strona powodowa obciążyła pozwanego kosztami dozoru budowy. Poniesione przez nią koszty obejmowały okres od stycznia do września 2009 r. w wysokości 55.014,99 zł i okres od października do grudnia 2009 r. w wysokości 20.471,60 zł. Wymagalność roszczenia strona powodowa oznaczyła na dzień po upływie 14 dni od daty wystawienia pozwanemu faktur VAT. Pozwany odmówił stronie powodowej zapłaty należności z tytułu kosztów dozoru za czas wstrzymania robót budowlanych.

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie uwzględnił powyższe żądanie w ten sposób, że wydał w dniu 27 lipca 2013 r. nakaz zapłaty zobowiązujący pozwanego Powiat (...) do zapłaty na rzecz strony powodowej kwoty 20.471,60 zł, a w dniu 03 sierpnia 2013 r. nakazy zapłaty zobowiązujący pozwanego do zapłaty na jej rzecz kwoty 55.014,99 zł, w obu przypadkach z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu.

Pozwany Powiat (...) zaskarżył powyższe orzeczenia sprzeciwami z żądaniem oddalenia obu powództw i zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zauważył, że strona powodowa opierała swoje roszczenie na informacji przekazanej wykonawcom biorącym udział w postępowaniu przetargowym, która to informacja nie mogła być jednak poczytywana jako odrębne zlecenie, ani też podstawa do rozszerzenia przedmiotu umowy o usługę dozoru budowy. Poza tym stawki dozoru, którymi strona powodowa obciążyła pozwanego, nigdy nie były nawet z pozwanym konsultowane, a dozоровanie obejmowało wykonany zakres prac, jak i maszyny i urządzenia strony powodowej. Pozwany wskazał tutaj, że to wykonawca od chwili przejścia placu budowy do czasu oddania obiektu jest gospodarzem na terenie budowy, obowiązany między innymi do ochrony mienia i nadzoru nad bezpieczeństwem. W ramach tego obowiązku podejmuje różne czynności związane nie tylko z prowadzeniem robót, ale i z zapewnieniem im bezpieczeństwa i porządku. Niezależnie od powyższych uwag pozwany podniósł zarzut częściowej kompensaty wzajemnych wierzytelności i przedawnienia kierowanego do niego roszczenia.

W postanowieniach z dnia 23 sierpnia 2011 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwów i utratę mocy nakazów zapłaty w całości, a następnie przekazał rozpoznanie spraw Sądowi Rejonowemu w Złotoryi, który postanowieniem z dnia 16 maja 2012 r. połączył sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy w Złotoryi ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany Powiat (...) przeprowadził w trybie przetargu nieograniczonego ogłoszonego w dniu 20 sierpnia 2008 r. postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na kontynuację budowy Komendy Powiatowej i Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej w Z. – bazy wsparcia i ratownictwa transgranicznego Etap I i II.

Zamawiający opisał w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, zwanej w dalszej części uzasadnienia (...) warunki finansowania Etapu I i II inwestycji określając, że z wybranym wykonawcą zostanie zawarta umowa na kwotę umowną za wykonanie robót budowlanych przewidzianych w Etapie I i II. Kwota ta jest **niezmienna przez cały okres trwania umowy** i obejmuje zakres zamówienia określony w ofercie (rozdział III pkt 6a).

Zamawiający przewidział zapłatę za częściowe wykonanie robót etapu I i II, z zastrzeżeniem sobie prawa, które zostało opisane w następujący sposób: „W sytuacji braku środków finansowych na wykonanie zamierzonych robót, wymienionych w Etapie II, na pisemne polecenie zamawiającego (aneks do umowy) wykonawca przerwie roboty”. Dalej zamawiający wskazał, że wykonawca nie będzie naliczał kar umownych za przerwanie robót (kary umowne obciążające zamawiającego za przerwanie robót zostały przewidziane w § 11 pkt 2 projektu umowy za spowodowanie przerwy w wykonaniu robót, w wysokości 0,2 % wynagrodzenia umownego za wykonanie umówionych przedmiotów odbioru, które zostały przerwane, za każdy dzień przerwy) i po ustąpieniu wyżej wymienionych okoliczności podejmie przerwane roboty. W opisie SIWZ zamawiający wyjaśnił również, że w każdym roku poprzedzającym rok następny strony będą ustalały zmiany harmonogramu robót i płatności na rok następny (rozdział III pkt 6g).

Projektowana umowa, która była dodatkiem do SIWZ precyzowała, że termin wykonania przedmiotu umowy wynosi 36 miesięcy licząc od daty zawarcia umowy, z tym że termin rozpoczęcia realizacji Etapu II nastąpi po uzyskaniu niezbędnej kwoty finansowania od Wojewody (...), a zakończy się wraz z całą inwestycją dnia 30 listopada 2010 r. (§ 2 pkt 1). Dodano również postanowienie, według którego termin realizacji przedmiotu umowy może ulec zmianie między innymi z powodu braku środków na finansowanie robót oraz, że w przypadku wystąpienia trudności w zabezpieczeniu środków finansowych na realizację zadania strony dopuszczają możliwość wstrzymania robót, które zostaną wznowione po przywróceniu pełnego zabezpieczenia finansowego. Tryb w jakim miało to nastąpić

wyglądał, tak że o zamiarze wstrzymania robót wykonawca będzie powiadomiony odrębnym pismem z wyprzedzeniem jednomiesięcznym, co stanowić będzie również podstawę do negocjowania ewentualnej zmiany terminu (§ 2 pkt 3 a).

W kwestii organizacji placu budowy projekt umowy przewidywał, że obowiązkiem wykonawcy jest strzec mienia znajdującego się na terenie budowy, a także zapewnić warunki bezpieczeństwa na placu budowy dla pracowników i osób postronnych zgodnie z przepisami bhp i ppoż. (§ 5 pkt 2).

Dowód: odpis SIWZ z załącznikami (k.118-131 i k.57-70 akt I C 248/11), dokumentacja przetargowa.

Jeden z wykonawców biorących udział w postępowaniu przetargowym zwrócił się do zamawiającego o wyjaśnienie SIWZ rozdział III pkt 6g o treści „W sytuacji braku środków finansowych na wykonanie zamierzonych robót, wymienionych w Etapie II, na pisemne polecenie zamawiającego (aneks do umowy) wykonawca przerwie roboty” i zadał pytanie „Czy w przypadku przerwania robót przez zamawiającego pokryje on koszty dozoru i ogrzewania obiektu przez okres trwania przerwy w robotach ?”

W odpowiedzi na powyższe zapytanie pozwany udzielił następującej odpowiedzi: „W przypadku wstrzymania robót przewidzianych w etapie II przez zamawiającego, to on będzie pokrywał koszty dozoru”.

Dowód: odpis odpowiedzi z zapytaniem w postępowaniu przetargowym z dnia 27.08.2008 r. (k.132 i k. 71 akt I C 248/11).

Zamawiający uznał za najkorzystniejszą ofertę strony powodowej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. i w dniu 01 października 2008 r. strony zawarły umowę o roboty budowlane oznaczoną numerem (...) według treści projektu załączonego do SIWZ za wynagrodzeniem w wysokości 3.139.356,52 zł za realizację Etapu I i w wysokości 3.812.903,06 zł za realizację Etapu II, to jest łącznie w wysokości 6.952.259,58 zł (5.698.573,19 zł netto), która została przewidziana w harmonogramie rzeczowo – finansowym.

Dowód: odpis umowy o roboty budowlane z dnia 01.10.2008 r. Nr (...) (k.32-36 i k.26-34 akt I C 248/11), harmonogram rzeczowo – finansowy (...) (k.160-161), dokumentacja przetargowa.

Strona powodowa przystąpiła do wykonania zadania w dniu 02 października 2008 r. i prace wykonywała nieprzerwanie do końca 2008 r. W 2009 r. pozwany nie miał środków na kontynuowanie inwestycji, a strony negocjowały na spotkaniach kwestie ograniczenia zakresu umowy i pozostawienia wykonawcy na placu budowy. Rozmowy nie przynosiły efektów i w dniu 14 kwietnia 2009 r. strona powodowa wystąpiła do pozwanego z pisemnym żądaniem zajęcia stanowiska w zakresie braku potwierdzenia środków finansowych na realizację zadań w 2009 r. Zagroziła, że w przypadku braku potwierdzenia środków finansowych na rok 2009 uzna ten fakt jako wstrzymanie robót zgodnie z postanowieniami umowy oraz SIWZ z wyjaśnieniami i zaznaczyła, że fakt wstrzymania robót skutkować będzie przejściem zobowiązania pozwanego na pokrywanie kosztów dozoru obiektu. W dniu 21 kwietnia 2009 r. pozwany w odpowiedzi na powyższe pismo, mając na uwadze możliwość wstrzymania robót przez stronę powodową, wystąpił do Wojewody (...) i innych organów władzy publicznej z wnioskiem o pomoc w uzyskaniu brakującej kwoty 4 802 259,50 zł niezbędnej do zakończenia inwestycji i oddania obiektu do użytku. Wystąpienie nie odniosło rezultatu i pozwany ponownie zwrócił się o dofinansowanie inwestycji w dniach 16 lipca 2009 r. i 03 listopada 2009 r. Odpisy wystąpień pozwany przesłał do wiadomości strony powodowej.

Mimo prowadzonej korespondencji pozwany nie żądał przerwania prac i nie doszło do zawarcia między stronami aneksu do umowy, który określałby zasady i termin na jakich prace zostaną przerwane. Strona powodowa oczekiwała, że zakończy inwestycję po uzyskaniu środków finansowych przez pozwanego i liczyła, że koszty dozoru obiektu zostaną jej zwrócone przez pozwanego na podstawie wyjaśnień złożonych do treści SIWZ.

Ostatecznie pozwany uzyskał środki na ukończenie w części inwestycji na przełomie końca 2009 r., początku 2010 r. W miesiącu marcu 2010 r. strona powodowa przystąpiła do kolejnych prac i ukończyła zadanie w terminie. Zakres prac został ograniczony w stosunku do prac zleconych w umowie.

Dowód: odpisy pism strony powodowej z dnia 17.04.2009 r. i 25.02.2011 r. (k.37,136-137 i k.35,88-89 akt I C 248/11), odpisy pism pozwanego z dnia 21.04.2009 r., 16.07.2009 r., 21.07.2009 r. i 03.11.2009 r. (k.38-42 i k.36-39 akt I C 248/11), odpis dziennika budowy (k.52-78 i k.43-56 akt I C 248/11), zeznania świadków R. R. (k.162odwr.-163), K. S. (k.163odwr.-164), R. B. (k.164-165), dziennik budowy, przesłuchanie stron (k.233-235).

Strona powodowa opłacała koszty dozoru obiektu na podstawie umowy zawartej z A. W., przedsiębiorcą (...) Zakład Usługowo – Budowlany (...) - BUD w L.. W okresie od miesiąca stycznia do miesiąca grudnia 2009 r. opłaciła z tego tytułu wynagrodzenie w wysokości 75.485,79 zł i taką kwotą obciążyła następnie pozwanego, najpierw w fakturze VAT z dnia 08 października 2009 r. wystawionej na kwotę 55.014,19 zł z terminem płatności do dnia 22 października 2009 r., a następnie w fakturze VAT z dnia 31 października 2009 r. wystawionej na kwotę 20.471,60 zł z terminem płatności do dnia 14 stycznia 2010 r. Pozwany wezwany do zapłaty odmówił spełnienia świadczenia. Odmówił również zapłaty wezwany przez stronę powodową do zawarcia ugody w postępowaniu pojednawczym przed Sądem Rejonowym w Złotoryi.

Dowód: odpis umowy nr (...) z dnia 04.05.2006 r. z odpisami aneksów (k.193-202), odpisy faktur VAT (k.43-51,81 i k.40-42,72 akt I C 248/11), elektroniczne potwierdzenia zapłaty (k.172-183), odpisy pism strony powodowej z dnia 12.10.2009 r. i 20.07.2010 r. (k.82-83 i k.73-74 akt I C 248/11), odpis wezwania do zapłaty z dnia 16.12.2010 r. (k.84 i k.75 akt I C 248/11), odpis wniosku o zawezwanie do próby ugodowej z dnia 22.03.2011 r. z protokołem rozprawy z dnia 12.05.2011 r. (k.89-90 i k.76-77 akt I C 248/11) przesłuchanie stron (k.233-235), akta Sądu Rejonowego w Złotoryi o sygn. I Co 729/11.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy w Złotoryi zważył co następuje:

Powództwa okazały się niezasadne.

Strona powodowa wywodziła swoje roszczenie nie z zapisów umowy o roboty budowlane, która została zawarta z nią przez pozwanego w związku z wyborem jej oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, a z zapisów SIWZ, które miały być zmodyfikowane, dlatego że pozwany jeszcze w trakcie postępowania przetargowego przed zawarciem umowy oświadczył w odpowiedzi na zapytanie jednego z uczestników postępowania przetargowego, że „w przypadku wstrzymania robót przewidzianych w II etapie przez zamawiającego, to on będzie pokrywał koszty dozoru”.

Powyższe oświadczenie to nic innego jak wyjaśnienie postanowień SIWZ złożone w trybie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm. – dalej „p.z.p.”). Wyjaśnienie takie należało czytać łącznie z pytaniem, które zostało zadane przez jednego z wykonawców i pełną treścią SIWZ, ze szczególnym uwzględnieniem postanowień specyfikacji, których pytanie bezpośrednio dotyczyło i zestawień z brzmieniem przepisów obowiązujących w ramach procedury przetargu publicznego. Idąc w tym kierunku strona powodowa powinna była dostrzec przede wszystkim, że zamawiający przesądził w rozdziale III punkcie 6a specyfikacji o ryczałtowym charakterze wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych, które będzie niezmiennie przez cały okres trwania umowy, a później zwrócić uwagę, że w punkcie 6g specyfikacji zawarto warunki jakie uprawniały wykonawcę do zawarcia aneksu do umowy, gdy przerwie roboty na żądanie zamawiającego z braku po stronie zamawiającego środków finansowych na wykonanie zamierzonych robót. Na tym tle jeden z wykonawców miał wątpliwości do tego, którą stronę obciążą koszty dozoru i ogrzewania obiektu przez okres trwania przerwy w robotach i stąd pojawiło się powyższe pytanie i odpowiedź. Była ona wiążąca dla stron i stanowiłaby podstawę do zmiany umowy w trakcie jej realizacji z zachowaniem pisemnej formy aneksu, w którym strony określiłyby wysokość dodatkowego wynagrodzenia refundującego koszty dozoru i ogrzewania obiektu przez wykonawcę, pod warunkiem, że zmiana taka nie naruszałaby art. 144 ust.1 p.z.p.

Strona powodowa dokonała własnej interpretacji postanowień SIWZ w oparciu o wyjaśnienia złożone przez pozwanego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie art. 38 ust. 1 p.z.p. i wyszła z błędnego przekonania, że może przerwać prace, gdy pozwany nie potwierdzi środków finansowych na realizację zadania i umówione wynagrodzenie bez zmiany umowy zwiększy o koszty poniesione na dozór budowy w trakcie przerwy w

pracy. Z tego względu w piśmie z dnia 17 kwietnia 2009 r. zwróciła się do pozwanego żądaniem potwierdzenia środków finansowych na realizację zadań w 2009 r. z zagrożeniem, że fakt wstrzymania robót, który poniekąd, jak zeznali słuchani w sprawie świadkowie i wynikało to z zapisów dziennika budowy, miało miejsce już w styczniu 2009 r., będzie skutkować przejęciem zobowiązania pozwanego na pokrywanie kosztów dozoru. Pozwany nie udzielił jednak na powyższe pismo żadnej odpowiedzi, która pozwalałaby sądzić, że dojdzie między stronami do zmiany umowy w tym zakresie, a tylko doręczył stronie powodowej odpisy wystąpień do nadrzędnych organów administracji publicznej z wnioskiem o przyznanie środków finansowych.

Wydawało się, że strona powodowa nie jest laikiem w obrocie gospodarczym i powinna uważniej zapoznać się z postanowieniami SIWZ i projektem umowy, które nie dawały podstaw do takiej interpretacji i jeśli nie doprowadziła odpowiednio wcześniej do zmiany umowy, pogodzić się ze wzrostem kosztów realizacji inwestycji, których nie uwzględniła w cenie ofertowej.

Z omówionych względów Sąd uznał żądanie obu pozwów za nieuzasadnione i rozstrzygnął o ich oddaleniu bez potrzeby oceny zgłoszonego w sprzeciwach od nakazu zapłaty zarzutu umorzenia wierzytelności w części przez potrącenie i zarzutu przedawnienia roszczenia.

Przy takim rozstrzygnięciu Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na które składały się koszty zastępstwa procesowego, a więc wynagrodzenie pełnomocnika procesowego, wykonującego zawód radcy prawnego.

Sąd uznał, że przez połączenie dwóch spraw identycznych pod względem faktycznym i prawnym do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia proces ten toczył się jak jedna sprawa. Nakład pracy tego samego pełnomocnika był wtenczas nieporównywalnie mniejszy niż przy ich odrębnym rozpoznaniu, a prawdę mówiąc taki sam. Nie wymagał powielania żadnych z czynności dowodowych ani stawianictwa w różnych terminach rozprawach.

Dla oznaczenia wysokości kosztów zastępstwa prawnego w obu sprawach Sąd zsumował wartość przedmiotu sporu dla obu roszczeń, która mieściła się w stawce taryfowej 3600 zł, o której mowa w § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).